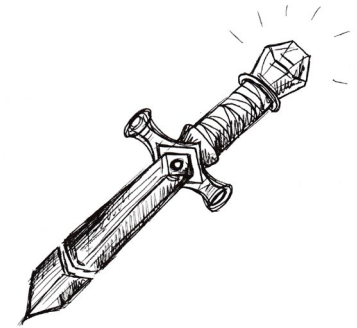

Nonwane ya Mašole a ARMA

Ka Levasen Reddy

Nakong ye e fetilego, nageng ya kgole mo Mmušong wa Stats go be go dula dihlopha tše pedi tša bahlabani bao ba bego ba tsebaga ka dipontšho tša bona tša ntwale ditheniki tša go raragana. Dihlopha tše di be di filwe dimpho tša go akanya goba bokgoni bja go bona bokamoso. Ka lebaka la mpho yeo, batho ba bantši nageng yeo ba be ba nyaka go ba karolo ya leloko la mahlakore a. Maina a mahlakore a mabedi e be e le AR le MA. Mahlakore a AR le MA e be e le bašomedi ba Mmušo wa Stats. Mmušo wa Stats e be e le o tee wa mebušo ye botse kudu mo lefaseng, ka letlotlo la wona le dutše go tsebo le tshekatsheko ya yona.

Dihlopha di be di na le ditshepedišo tša dintši tša thomišo tše batho ka gare ga sehlopha ba bego ba swanetše go di feta gore ba amogelwe. Sehlopheng sa MA, batho ba be ba swanetše go feta teko ya go ka fetolelwa, yeo e beago maatla a kamano ya bona. Gantši, batho ba be ba na le dikamano tša go feta e tee gomme ba gapeletšwa go bea magomo go dikamano tša bona gore e be e tee yeo e lego ya nnete le ya therešo. Leloko la AR le be le na le teko ya go se fetoge. Teko ye e be e ra gore motho o swanetše go bontšha boikano le tshepo go leloko ka go ba bontšha gore ba ka šoma ntle le go ithekga mo mothong yo mongwe. Ka lebaka la sebopego se thata sa diteko tše, batho ba ka lehlakoreng le ba be ba le ba ba botse kudu nageng gomme ba be ba bonwa bjalo ka ba ba bohlokwa kudu le ba maatla mo mmšong.

Mo mengwageng, dihlopha tša AR le MA di be di gotše ka maatla kudu, gomme se se be se ra gore di be di na le ba ba bantši. Lešaba leo le bego le ba tšhošetša kudu e be e le leloko leo le bitšwago go se fapafapane ga ARMA. Leloko le le be le na le bao ba ganwago ke dihlopha tša AR le MA, bao ba bego ba nyaka go tliša phetogo godimo ga tšona. Leloko la go fetogafetoga la ARMA le be le ikemišeditše go tliša tlhakatlhakano ka mmušong ka go senya bahlabani ba AR le MA le go ba fetolela go batho bao ba sego ba le sehlopha sa go fetogafetoga goba boemo bja go se fetoge. Ge eba leloko la go fetogafetoga la ARMA le ka atlega, mmušo o be o ka lahlegelwa ke bahlabani ba wona ba bagolo kudu gomme o be o tla wela ka fase ga mebušo ya magoši le bahlasedi bao ba nyakago go tšea Mmušo wo Mogolo wa Stats.

96

Bahlabani ba bagolo ba AR le MA ka moka ba kopane ka phapošing ye kgolo ya borena gore ba tle ba loge leano la go hwetša tharollo ya go lwantšha le go phošolla ditšhošetšo tše di tšwelelago tša leloko la go fetogafetoga la ARMA, gobane ba be ba tseba gore maatla a bomenetša a go fetogafetoga a ARMA a be a le bjang. Dibeke tše ntši ba be ba nagišiša ka fao ba ka lwantšhago se ka gona le dikgopolo tše ntši, efela, mafelelong, ga go na selo se se atlegilego. Ge eba tshepo ka moka e be e bonala e se gona, borena ka bowona, ka bohlae bja wona ka moka, bo tlišitše tharollo yeo a ka phološago mmuš. Tharollo ye e be e bitšwa phapantšho.

Ka tharollo ye, dihlopha tše pedi, AR le MA, di be di swanetše go kopana le go bopa dibopego tše pedi tše maatla tše di bitšwago ARIMA. Mohlabani yo a kgethilwego go tšwa go leloko la AR o be a tla bitšwa mohlabani wa ARIMA(1,1,0) goba mohlabani wa ARI.

Ka lehlakoreng le lengwe, mohlabani yo a kgethilwego go tšwa go leloko la MA o be a tla bitšwa mohlabani wa ARIMA(0,1,1) goba mohlabani wa IMA. Dibopego tše pedi di be di tla ba dibopego tše maatla kudu tša mmušo gomme di be di na le maatla a go senya leloko la go fetogafetoga la ARMA, ka ge bahlabani ba ARI le IMA ba be ba ka kgona go lwantšha maatla a bomenetša a leloko la ARMA.

Efela go ba bahlabani ba ARI le IMA, ba be ba swanetše go feta teko ye thata kudu le ya go tia: go fapantšha. Tshepedišo ye e be e nyaka gore dikgopolo tša bona di arolwe gomme di agwe gape, gomme ke bahlabani ba maatla kudu fela ba be ba ka kgona.

Letšatši le be le fihlile gore bahlabani go tšwa mabakeng a AR le MA ba kopane gomme ba bope dibopego tše tše maatla kudu ka ge ba be ba ka se kgone go dira seo ntle le ba bangwe. Ka lebaka la gore nako e be e fela pele ga tlhaselo ya lebaka la ARMA leo le sa emego, go be go le bohlokwa kudu gore teko e dirwe letšatšing leo ka boyona. Ka taolo ya morena, tshepedišo ye boima ya thoma. Maatla a teko yeo a dirile gore mobu ka fase ga bona o thothomele gomme meago e ba wele.

Mafelelong, ge lerole le fetile, ba babedi ba dibopego tše maatla kudu ba ile ba tšwelela: bahlabani ba ARI le IMA. Pono ya bona ka boyona e tlišitše kholofelo, sebete le kimollo mabakeng le mmušong, gomme ke ka motsotswana woo morena a be a tseba gore ba ka fenywa ntwala ye.

Bahlabani ba babedi ba ile ba ema ka ntle ga lebota la mmušo ge ba be ba lebelela lebaka la ARMA leo le sa emego le tšwelela ka palo ye kgolo le ka maatla a go fenywa. Efela bahlabani ba ARI le IMA ba be ba bonala ba sa tšhoge. Leloko la go fetogafetoga le thakgola tlhaselo ya lona ya mathomo ka bogolo bjo bo fetago seo motho yo mongwe le yo mongwe a bego a ka se nagana ka ga sona, gomme ge maatla a lona a be a hlasela mohlabani wa ARI le IMA, ba ile ba kopana le modumo wo mogolo. Ge moya o be o foketšegile, seo se bego se šetše e be e le bahlabani ba ARI le IMA ba eme ba bonala ba sa amega godimo ga polao yeo e bego e tšweletše. ARMA wa go fetogafetoga o be a tšhogile mo go sa kgodišego gomme a sa kgone go kwešiša seo se dirigilego. Ka lebaka la letšhogo, ba ile ba tšhabela morago ka pela bjalo ka ge tlhaselo ya bona ya mathomo e fedile, gomme mmušo o ile wa phološwa.

Ka lebaka la botlhale bja morena, lebaka la ARMA leo le sa emego le ile la fenywa, gomme mmušo wa phološwa. Mmušo o ile wa holega ka tlhaselo ye ka ge bjale ba be ba na le dibopego tše pedi tše maatla kudu (mohlabani wa ARI le IMA) tše di lebelago mmušo gomme di o šireletša kgahlanong le ditshenyo tša nakong ye tlogo le bahlasedi.

97